

COMISIA EUROPEANĂ
DIRECȚIA GENERALĂ SĂNĂTATE ȘI SIGURANȚĂ ALIMENTARĂ

Audituri și analize în materie de sănătate și alimentație

DG(SANTE) 2018-6477

RAPORT FINAL PRIVIND AUDITUL
EFECTUAT ÎN
ROMÂNIA
ÎN PERIOADA 25 IANUARIE 2018 - 2 FEBRUARIE 2018
ÎN VEDEREA
EVALUĂRII APLICĂRII MĂSURILOR ZOOSANITARE DE COMBATERE A PESTEI
PORCINE CLASICE

Ca răspuns la informațiile furnizate de autoritatea competentă, orice eroare de fapt observată în proiectul de raport a fost corectată; toate clarificările apar sub forma unei note de subsol.

Rezumat

Prezentul raport descrie rezultatele auditului efectuat în România, în perioada 25 ianuarie - 2 februarie 2018, în cadrul programului de audit publicat al Direcției Generale Sănătate și Siguranță Alimentară.

Obiectivele auditului au constat în a evalua:

(i) punerea în aplicare a programului cofinanțat de UE de control și eradicare a pestei porcine clasice (PPC) în vederea verificării faptului dacă supravegherea acestei boli este eficientă în ceea ce privește:

- demonstrarea absenței infecției cu virusul PPC la porcii domestici și la porcii sălbatici și*
- depistarea precoce a focarelor de PPC în efectivele de porci domestici, precum și a oricărui caz de boală la porcii sălbatici;*

(ii) eficacitatea controalelor oficiale asupra introducerii pe piață a porcilor vii și a cărnii de porc proaspete pentru comerț în interiorul UE;

(iii) monitorizarea punerii în aplicare a acțiunilor propuse ca răspuns la recomandările formulate în urma unui audit anterior având același domeniu de aplicare [ref.: DG(SANCO) 2014-7045 – MR Final; denumit în continuare „auditul anterior”].

În ansamblu, raportul concluzionează următoarele:

Supravegherea activă a tuturor tipurilor de exploatații de porcine a fost pusă în aplicare astfel cum s-a planificat în 2016 și 2017. În această perioadă, numărul de probe prezentate de la porci bolnavi/morți proveniți din exploatații nonprofesionale s-a dublat comparativ cu anii precedenți, toate testele confirmând rezultatele negative pentru PPC. Ocazional, rezultatele testelor au fost întârziate, ceea ce reduce capacitatea autorităților de a detecta rapid boala.

Un bun sistem de supraveghere a mistreților oferă indicații fiabile cu privire la situația epidemiologică referitoare la PPC în țară și ar trebui să permită detectarea cazurilor de PPC. Cu toate acestea, întrucât nu există stimulente, raportarea mistreților morți este destul de scăzută, jumătate din județele din România testând cel mult o carcasă în 2017. Pentru a remedia această situație, autoritățile creează în prezent un cadru financiar care să permită plata persoanelor care efectuează astfel de raportări.

Numeroasele exploatații nonprofesionale din țară, unde biosecuritatea și identificarea animalelor se află la un nivel scăzut, rămân în continuare o provocare, astfel cum s-a indicat în auditurile anterioare. În cazul în care PPC ajunge în România, acestea ar constitui cel mai slab punct în ceea ce privește detectarea promptă a bolii și stoparea acesteia.

Punerea în aplicare a programului pentru supravegherea PPC la porcii domestici și la mistreți și rezultatele obținute în ultimii ani furnizează o situație epidemiologică fiabilă cu privire la PPC în România. Prin urmare, este puțin probabil ca virusul PPC să fi circulat în România fără să fie detectat.

Controalele oficiale puse în aplicare pentru a permite introducerea pe piața UE a cărnii de porc, a preparatelor din carne și a produselor din carne din România par adecvate pentru a preveni răspândirea PPC.

Raportul prezintă recomandări adresate autorităților competente vizând abordarea domeniilor în care sunt necesare îmbunătățiri suplimentare.

Cuprins

1	Introducere	1
2	Obiective și domeniu de aplicare	1
3	Temei juridic	3
4	Context	3
4.1	Situația privind pesta porcină clasică în România.....	3
5	Constatări și concluzii	4
5.1	Înregistrarea exploatațiilor, identificarea animalelor, controalele circulației.....	4
5.2	Biosecuritatea în exploatațiile de porcine.....	6
5.3	Supravegherea porcilor domestici	7
5.4	Supravegherea mistreților.....	9
5.5	Laboratoare.....	11
5.6	Controalele zoosanitare ale producției de carne și comerțul UE.....	13
5.7	Situația acțiunilor întreprinse ca urmare a auditului anterior	15
6	Concluzii generale.....	17
7	Reuniunea de închidere	18
8	Recomandări	18

ABREVIERI ȘI DEFINIȚII UTILIZATE ÎN PREZENTUL RAPORT

Abreviere	Explicație
PPC	Pestă porcină clasică
DJSVSA	Direcția Județeană Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
ELISA	Test de imunoabsorbție cu anticorpi marcați enzimatic (test serologic de depistare a anticorpilor PPC)
UE	Uniunea Europeană
ANSVSA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
PCR	Reacția în lanț a polimerazei (test virusologic de detectare a genelor PPC)
sistemul TRACES	Sistemul de control al comerțului și de expertiză

1 INTRODUCERE

Auditul a avut loc în România în perioada 25 ianuarie - 2 februarie 2018. Echipa de audit a fost alcătuită din doi auditori din cadrul serviciilor Comisiei și un expert național dintr-un stat membru.

O reuniune de deschidere a fost organizată la 25 ianuarie 2018 cu autoritatea centrală competentă, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA). În cadrul reuniunii, membrii echipei de audit au confirmat obiectivele și itinerariul misiunii de audit, iar autoritățile au descris sistemele de control. Echipa de audit a fost însoțită pe parcursul auditului de reprezentanți ai autorității centrale.

2 OBIECTIVE ȘI DOMENIU DE APLICARE

Obiectivele auditului au constat în a evalua:

- (i) punerea în aplicare a programului cofinanțat de UE de control și eradicare a pestei porcine clasice (PPC) în vederea verificării faptului dacă supravegherea acestei boli este eficace în ceea ce privește:
 - demonstrarea absenței infecției cu virusul PPC la porcii domestici și la porcii sălbatici și
 - depistarea precoce a focarelor de PPC în efectivele de porci domestici, precum și a oricărui caz de boală la porcii sălbatici;
- (ii) eficacitatea controalelor oficiale asupra introducerii pe piață a porcilor vii și a cărnii de porc proaspete pentru comerț în interiorul UE;
- (iii) monitorizarea punerii în aplicare a acțiunilor propuse ca răspuns la recomandările formulate în urma unui audit anterior având același domeniu de aplicare [ref.: DG(SANCO) 2014-7045 – MR Final; denumit în continuare „auditul anterior”].

Domeniul de aplicare al auditului a acoperit:

- (i) programele cofinanțate de UE de control și monitorizare a PPC în România aprobate prin Decizia de grant nr. SANTE/2016/RO/SI2.726025 și Decizia de grant nr. SANTE/VP/2017/RO/SI2.749895;
- (ii) exploatațiile de porcine (de exemplu, exploatații de porcine comerciale, nonprofesionale, în aer liber, abatoare, piețe);
- (iii) porci sălbatici (inclusiv mistreți), de exemplu zonele unde sunt păstrați porci sălbatici/fonduri de vânătoare, centre de colectare a vânatului;
- (iv) operatorii din sectorul alimentar care introduc carne de porc pe piață pentru comerț în interiorul UE;
- (v) autoritățile competente române responsabile pentru controalele zoosanitare oficiale la nivel central și în județele selectate pentru a fi vizitate.

Principalele criterii de audit sunt enumerate în anexă. Actele juridice citate în prezentul raport fac referire, după caz, la ultima versiune modificată. Vă rugăm să rețineți că toate textele

legislative de punere în aplicare sau derogările care au făcut obiectul acestor criterii principale de audit s-au aplicat, de asemenea, în cazul acestui audit.

Pentru îndeplinirea acestor obiective, au fost efectuate vizite în următoarele locuri:

Vizite/reuniuni	Nr.	Descriere
Autoritatea centrală	2	Reuniuni de deschidere și de închidere ANSVSA
Autoritate județeană	5	DJSVSA (inclusiv reuniuni cu reprezentanți ai laboratoarelor și ai fondului cinegetic)
Exploatație de porci domestici	2	Industrială
	1	Tipul A
	1	Nonprofesională

3 TEMEI JURIDIC

Auditul s-a efectuat în temeiul dispozițiilor generale din legislația UE, în special:

- articolul 45 din Regulamentul (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate animală și de bunăstare a animalelor.
- articolul 21 din Directiva 2001/89/CE a Consiliului privind măsurile comunitare pentru controlul pestei porcine clasice.
- articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2002/99/CE a Consiliului de stabilire a normelor de sănătate animală care reglementează producția, transformarea, distribuția și introducerea produselor de origine animală destinate consumului uman.

4 CONTEXT

4.1 SITUAȚIA PRIVIND PESTA PORCINĂ CLASICĂ ÎN ROMÂNIA

România este inclusă în anexa la Decizia de punere în aplicare 2013/764/UE a Comisiei privind măsurile zoosanitare de combatere a pestei porcine clasice în anumite state membre. Decizia menționată impune restricții referitoare la expedierea porcilor vii, a materialului seminal, a ovulelor și a embrionilor de porcine, a cărnii de porc, precum și a preparatelor din carne și a produselor din carne din România către alte state membre.

Ultimele cazuri de PPC raportate din România la porci domestici sau sălbatici datează din anul 2007.

Un program cofinanțat de supraveghere și control s-a axat pe supravegherea activă și pasivă atât a efectivelor de porci domestici, cât și a efectivelor de porci sălbatici, începând din 2012.

Comisia Europeană și statele membre au fost informate asupra situației privind PPC în România prin prezentări periodice efectuate în cadrul Comitetului pentru plante, animale, produse alimentare și hrană pentru animale. Cele mai recente informații actualizate au fost

furnizate în cursul unei reuniuni desfășurate în noiembrie 2017. Prezentările respective pot fi vizualizate la adresa:

https://ec.europa.eu/food/animals/health/regulatory_committee/presentations_en#20171130

Informații privind organizarea autorităților române pot fi consultate în profilul de țară (http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/details.cfm?co_id=RO) și în rapoartele de audit anterioare ale Comisiei.

5 CONSTATĂRI ȘI CONCLUZII

5.1 ÎNREGISTRAREA EXPLOATAȚILOR, IDENTIFICAREA ANIMALELOR, CONTROALELE CIRCULAȚIEI

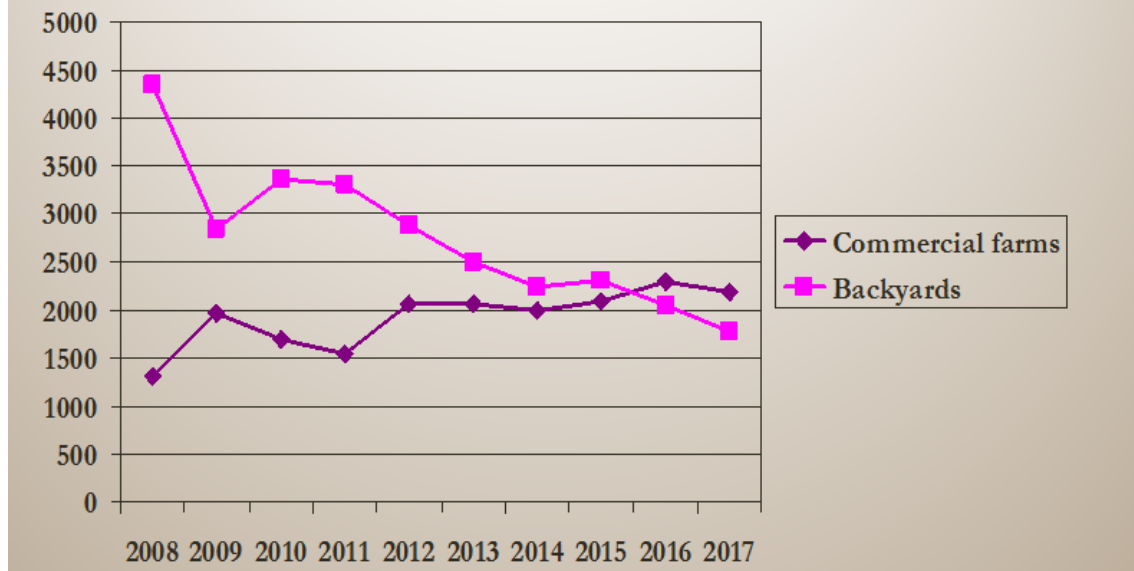
Cerințe juridice

Directiva 2008/71/CE a Consiliului; Directiva 64/432/CEE a Consiliului; Decizia 2000/678/CE a Comisiei; Decizia 2013/764/UE a Comisiei.

Constatări

1. Sistemul de identificare, înregistrare și circulație a porcilor în România a fost descris în raportul DG(SANCO)2014-7045. În România, exploatațiile de porcine sunt clasificate în una dintre următoarele categorii: comerciale, de tip A sau nonprofesionale.
2. Autoritățile au confirmat că în ianuarie 2018 existau 535 252 de exploatații nonprofesionale, 2 601 exploatații de tip A și 383 de exploatații comerciale. Distribuția efectivelor de porci este demonstrată în graficul de mai jos. Autoritățile au afirmat că majoritatea exploatațiilor de tip A erau efectiv exploatații nonprofesionale, că multe dintre acestea nu aveau efective de animale și că acestea reprezentau un procent mic din efectivele de porci la nivel național (aproximativ 40 000 de porci).

DYNAMIC AND DISTRIBUTION OF PIG POPULATION
EVOLUTION OF THE NUMBER (THOUSANDS) OF DOMESTIC PIGS
2008 - 2017

3. În plus față de obligația fermierilor de a identifica și a notifica autorităților date privind circulația porcilor, inspecțiile clinice obligatorii incluse în programul cofinanțat sunt utilizate de către autorități pentru a actualiza baza de date cu informații privind identificarea și circulația. Autoritatea competentă a confirmat faptul că acest mecanism contribuie în mod semnificativ la actualizarea bazei de date.
4. Cu toate acestea, în toate județele vizitate, echipa de audit a revizuit istoricul privind identificarea și circulația în mai multe exploatații selectate în mod aleatoriu din baza de date centrală. Au existat discrepanțe în majoritatea exploatațiilor verificate, de exemplu exploatații nonprofesionale cu scroafe dar fără nașteri înregistrate, evidențe privind deplasarea porcilor din cadrul unei exploatații însă fără o înregistrare a destinației acestora (animale flotante), precum și informații contradictorii cum ar fi un efectiv de animale în care un porc identificat în mod individual era înregistrat ca fiind flotant, în timp ce o indicație de pe crotalia unică arăta că acesta ar fi prezent într-o altă exploatație.
5. Porcii care sunt detectați ca fiind flotanți în cadrul exploatațiilor în timpul inspecțiilor oficiale sunt atribuiți unei exploatații virtuale. Autoritățile au confirmat că 74 000 de porci au fost mutați în această exploatație virtuală în 2017.
6. Autoritățile competente efectuează controale oficiale privind identificarea, înregistrarea și circulația porcilor și au furnizat următoarele rezultate pentru 2016 și 2017:

	Exploatații nonprofesionale vizitate	Exploatații de tip A vizitate	Exploatații comerciale vizitate	Numărul exploatațiilor cu neconformități	Neconformități privind identificarea	Neconformități privind circulația	Neconformități privind documentația	Sancțiuni
2016	55 220	1 152	227	2 100	863	1 541	795	899
2017	56 884	994	235	953	413	1 088	340	452

7. Controalele oficiale au fost efectuate cu privire la un număr semnificativ de exploatații. Multe dintre aceste exploatații prezentau deficiențe cu privire la identificare și circulație, însă nu au fost aplicate sancțiuni în toate cazurile.
8. Autoritatea competentă a confirmat că toate piețele de porcine care dețineau autorizație veterinară în județele de la granița cu Ucraina și Moldova au fost suspendate.
9. Autoritățile au confirmat în continuare că în România încă mai funcționează piețe de porci neautorizate. Nu a fost furnizată o cuantificare a numărului unor astfel de piețe neautorizate și nici o indicație a progresului către autorizarea acestora prin acțiuni desfășurate de Direcția Județeană Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (DJSVSA). Prefectura de la nivel local a fost instruită de DJSVSA să pună în aplicare legislația veterinară în cazul piețelor neautorizate, însă nu a fost furnizată nicio indicație a progresului.

Concluzii privind identificarea animalelor, înregistrarea exploatațiilor și controlul circulației

10. În numeroase exploatații nonprofesionale, sistemul de identificare și de înregistrare a porcilor rămâne o provocare. Prin urmare, există incertitudini cu privire la populația-țintă globală pentru supraveghere în exploatațiile nonprofesionale și o diminuare a trasabilității porcilor în eventualitatea unui focar.

5.2 BIOSECURITATEA ÎN EXPLOATAȚIILE DE PORCINE

Cerințe juridice

Articolul 15 din Directiva 2001/89/CE a Consiliului; Decizia 2013/764/UE a Comisiei.

Constatări

11. Autoritatea competentă a confirmat că un Ordin de aprobare a normei sanitare veterinare privind Normele generale de biosecuritate în exploatațiile de porcine a fost elaborat și se

preconizează a fi aplicabil din martie 2018. Acest proiect de ordin al președintelui va abroga legislația existentă privind biosecuritatea și este menit să consolideze și să îmbunătățească măsurile de biosecuritate în exploatațiile comerciale și cele necomerciale (în urma amenințării crescute de introducere a pestei porcine africane).

12. Exploatațiile comerciale vizitate prezentau o biosecuritate adecvată, de exemplu garduri, acces restricționat pentru personal, precum și obligația de a avea planuri de biosecuritate care trebuie să fie aprobate de către autoritatea competentă. Autoritățile au un calendar de efectuare a controalelor oficiale cu privire la, printre altele, exploatațiile de porcine, care includ un element de biosecuritate. În 2016 au fost efectuate aproximativ 1 550 de astfel de controale, iar în 2017 (ianuarie-septembrie), aproximativ 1 000 de astfel de controale. Pentru anii 2016 și 2017 împreună, au fost identificate în total 50 de neconformități.
13. Inspecțiile oficiale (cel puțin de două ori pe an) cu privire la cele 200 de exploatații aprobate să trimită porci spre sacrificare în România, a căror carne de porc este eligibilă pentru piața UE, includ verificări privind biosecuritatea.
14. În exploatațiile de tip A și cele nonprofesionale vizitate de către echipa de audit, biosecuritatea era rudimentară și nu existau facilități de dezinfecție la intrarea în exploatație astfel cum prevede articolul 6 din Decizia de punere în aplicare 2013/764/UE.

Concluzii privind biosecuritatea în exploatațiile de porcine

15. Măsurile de biosecuritate și de control instituite în exploatațiile comerciale reduc posibilitatea apariției și răspândirii infecțiilor.
16. Numeroasele exploatații nonprofesionale (~ 535 000 cuprinzând puțin sub jumătate din populația de porci domestici) și exploatații de tip A, cu o biosecuritate rudimentară, reprezintă ruta cea mai probabilă de introducere a bolii la populația de porci domestici.
17. Riscul de răspândire a bolii este mult mai mare de la exploatațiile de tip A, întrucât acestea cresc porci și pot desfășura o activitate comercială (vânzarea de porci vii).

5.3 SUPRAVEGHEREA PORCILOR DOMESTICI

Cerințe juridice

Directiva 2001/89/CE a Consiliului; Decizia 2013/722/UE a Comisiei.

Constatări

18. Programele cofinanțate de supraveghere a PPC în România pentru 2016 și 2017 descriu cerințele de supraveghere pentru porcii domestici, iar supravegherea este legată de tipul

de exploatație unde sunt ținuți porcii, și anume exploatație nonprofesională, de tip A sau comercială.

19. În toate exploatațiile nonprofesionale, cerințele de supraveghere includ două inspecții clinice (februarie-aprilie și septembrie-octombrie), o inspecție clinică în timpul oricărei certificări veterinare a circulației și supravegherea serologică a unui număr selectat de exploatații nonprofesionale (iunie-iulie) pe o rază de 3 km în jurul exploatațiilor comerciale, într-o zonă tampon de 3 km cu Ucraina și Serbia și într-o zonă de 3 km în jurul punctelor de control la frontiera cu Moldova. O aplicație computerizată este utilizată pentru a selecta aleatoriu numărul de exploatații și numărul de porci care fac obiectul prelevării de probe – fiecare cu o probabilitate de 95 % de detectare a unei prevalențe de 5 %. În 2016, această supraveghere serologică a fost aplicată pe teritoriul României, iar în 2017 a fost efectuată numai în cele 11 județe de la granița cu Serbia, Ucraina și Moldova. Supravegherea pasivă vizează, printre altele, porcii cu semne clinice de PPC, cei care au avortat, cei bolnavi și porcii morți.
20. Supravegherea în exploatațiile de tip A este în principiu aceeași ca în cazul exploatațiilor nonprofesionale, cu excepția faptului că sunt incluse toate exploatațiile de tip A din România, iar supravegherea serologică include toate scroafele, vierii și alți porci de crescătorie.
21. Pentru toate exploatațiile comerciale, cerințele de supraveghere cuprind examinarea clinică anuală (mai frecventă dacă porcii/carnea de porc este destinată comerțului în UE – a se vedea 5.6), serologie în vederea detectării prevalenței de 5 % și a probabilității de 95 % de prezență a PPC, precum și serologie suplimentară atunci când avorturile depășesc rata preconizată și virologie atunci când mortalitatea depășește ratele preconizate.
22. Autoritatea competentă a confirmat că, în 2016 și 2017, nu au existat suspiciuni de PPC raportate la porci domestici – în pofida semnelor clinice de pestă porcină africană înregistrate în două exploatații în decembrie 2017, care au fost ulterior confirmate ca focare de pestă porcină africană în ianuarie 2018.
23. În 2016 și 2017, un număr semnificativ de porci au fost supuși prelevării de probe (supraveghere activă și pasivă): în 2016, 94 914 porci din 29 904 de exploatații nonprofesionale împreună cu 45 471 de porci din 2 041 de exploatații comerciale și de tip A. În 2017, 38 776 de porci din 16 510 exploatații nonprofesionale au fost supuși prelevării de probe, împreună cu 43 654 de porci din 2 613 exploatații comerciale și de tip A. Toate rezultatele au fost negative pentru PPC.
24. Autoritățile au confirmat că, începând din 2014, a fost efectuată doar o singură inspecție clinică anuală a exploatațiilor nonprofesionale, în loc de două inspecții anuale astfel cum este prevăzut în programele de supraveghere a PPC aprobate pentru 2016 și 2017.
25. Într-un singur județ vizitat, autoritatea competentă investigase recent un efectiv de porci în care semnele clinice includeau un număr crescut de avorturi, amorțeală și decolorarea

urechilor. Într-un al doilea județ, un medic veterinar local a furnizat probe din cinci exploatații nonprofesionale din aceeași localitate, în același timp, fără nicio indicație pe formularele de transmitere referitoare la faptul că ar putea fi o boală comună sau că probele ar trebui procesate ca o prioritate. Niciunul dintre aceste evenimente nu a fost tratat ca suspiciune de PPC.

26. În județele vizitate, echipa de audit a confirmat că majoritatea veterinarilor locali au furnizat probe de la porci morți/bolnavi de la exploatații nonprofesionale în vederea testării pentru PPC. Pe teritoriul României, 10 625 de porci au fost supuși prelevării de probe în 2016, iar 9 638 au fost supuși prelevării de probe în 2017 de la exploatații nonprofesionale – aceste cifre s-au dublat comparativ cu anii anteriori și toate testele au fost confirmate ca fiind negative pentru PPC.
27. În exploatațiile comerciale, 5 459 și, respectiv, 6 010 de porci au fost supuși prelevării de probe în cadrul supravegherii pasive în 2016 și, respectiv, în 2017. Aceste probe au fost prelevate de la aproximativ 75 % din exploatațiile comerciale din România.

Concluzii privind supravegherea porcilor domestici

28. Faptul că nu a existat nicio suspiciune de PPC raportată în țară în ultimii doi ani indică lipsa de conștientizare atât în rândul crescătorilor de porci, cât și în rândul veterinarilor cu privire la această boală. Aceasta fragilizează supravegherea pe teren și, prin urmare, capacitatea de a detecta într-o etapă incipientă introducerea virusului.
29. Punerea în aplicare a programului de supraveghere a PPC la porcii domestici și rezultatele obținute în ultimii ani contribuie la o situație epidemiologică mai sigură în ceea ce privește PPC în România. În consecință, se pare că este puțin probabil ca virusul PPC să fi circulat în rândul porcilor domestici fără să fie detectat.

5.4 SUPRAVEGHEREA MISTREȚILOR

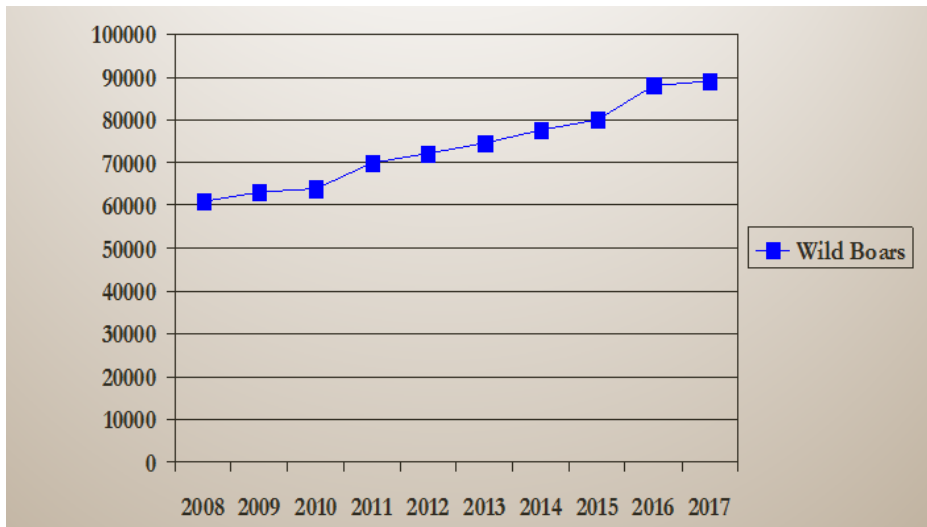
Cerințe juridice

Directiva 2001/89/CE a Consiliului; Decizia 2013/722/UE a Comisiei.

Constatări

30. Gestionarea porcilor mistreți și biosecuritatea au fost descrise în raportul DG(SANTE)/2017-6,118. Ministerul Apelor și Pădurilor este responsabil pentru elaborarea legislației relevante și gestionarea activităților de vânătoare, de exemplu prin Ordinul 428/2017 care detaliază cotele de recoltă pentru vânat, obligația vânătorilor de a participa la instruirea oferită de ANSVSA cu privire la prelevarea de probe biologice de la mistreți și necesitatea de a notifica DSVSA cu privire la porcii mistreți găsiți morți și la oricare suspiciune de boală la mistreți.

31. Conform datelor furnizate de autoritatea competentă, s-a înregistrat o creștere constantă a populației de mistreți în ultimii 10 ani, populația actuală fiind estimată la 104 753 de exemplare (sursa: programul cofinanțat pentru 2018). Autoritățile au confirmat că, în prezent, nu există o strategie de limitare/reducere a numărului de mistreți. Evoluția populației de mistreți în perioada 2008-2017 este ilustrată mai jos:

32. Programul cofinanțat prevede ca toți mistreții vânați și cei găsiți morți, pe teritoriul României, să fie testați pentru PPC [testul de imunoabsorbție cu anticorpi marcați enzimatic (ELISA), RT- reacția în lanț a polimerazei (PCR) și testul de imunofluorescență]. Rezultatele pentru 2016 și 2017 au fost furnizate de autorități și demonstrează, de exemplu, că în 2017 aproximativ o treime din populația de mistreți estimată din România a fost testată pentru PPC cu rezultate negative.
33. Toate rezultatele ELISA pozitive au fost confirmate ulterior ca fiind negative pentru PPC.
34. În cazul unui rezultat ELISA pozitiv, autoritatea competentă prevede aplicarea procedurilor, și anume derularea unei anchete epidemiologice, interzicerea vânătorii în teritoriul de vânătoare de origine și efectuarea unor inspecții veterinare la exploatațile de porcine din localitatea unde se află teritoriul de vânătoare. Echipa de audit a confirmat că această procedură a fost aplicată în mod corect într-un singur județ vizitat.
35. Autoritatea a confirmat că, în 2018, probele prelevate de la mistreți vânați nu vor mai face în mod curent obiectul testului de imunofluorescență în conformitate cu programul cofinanțat aprobat pentru 2018.
36. Există un număr relativ mic de mistreți găsiți morți raportați și, în prezent, nu există niciun stimulent pentru o astfel de raportare. În 2017, au fost raportați 201 de mistreți găsiți morți, jumătate din județe testând doar un mistreț găsit mort sau neefectuând astfel de testări. Pentru a aborda acest aspect, a fost publicată o nouă lege, aplicabilă din aprilie 2018, care va crea un cadru financiar pentru a permite plata persoanelor care raportează mistreții găsiți morți.

37. Pentru 2016 și 2017, datele furnizate de autoritatea competentă confirmă testarea pentru PPC a mistreților vânați în toate județele. În județele vizitate de echipa de audit, au existat evidențe care demonstrează că supravegherea activă a fost efectuată în majoritatea teritoriilor de vânătoare. În cele patru județe de graniță cu risc mai ridicat vizitate, a existat o monitorizare periodică a prelevării de probe pe durata sezonului de vânătoare – acest lucru nu a fost valabil în județul considerat cu risc mai scăzut.
38. Într-un singur județ de la granița cu Moldova, numărul de mistreți testați până în prezent în sezonul actual a arătat o îmbunătățire pe parcursul ultimelor două sezoane de vânătoare.

Concluzii privind supravegherea mistreților

39. Autoritățile competente pun în aplicare programul de supraveghere a PPC la mistreți și realizează obiectivele programului în ceea ce privește prelevarea de probe. Prelevarea de probe este reprezentativă din punct de vedere geografic. Rezultatele obținute în ultimii ani oferă o indicație fiabilă cu privire la situația epidemiologică referitoare la PPC pe teritoriul României. Întrucât toate rezultatele au fost negative, se pare că este puțin probabil ca virusul PPC să fi circulat în rândul mistreților fără să fie detectat.
40. DJSVSA monitorizează în mod regulat testele pentru PPC efectuate în județele cu risc mai ridicat în raport cu numărul de mistreți vânați. Acest lucru permite intervenția sa promptă pentru influențarea teritoriilor de vânătoare neperformante.

5.5 LABORATOARE

Cerințe juridice

Articolele 11 și 12 din Regulamentul (CE) nr. 882/2004; articolul 17 din Directiva 2001/89/CE a Consiliului

Constatări

41. Rețeaua de laboratoare pentru testarea PPC în România este formată dintr-un laborator național de referință și o rețea de laboratoare județene. Laboratoarele județene sunt desemnate de ANSVSA la propunerea laboratorului național de referință și toate laboratoarele sunt acreditate conform ISO 17025/2005 cu acreditare efectuată la nivel de test.
42. Dintre cele 40 de laboratoare județene acreditate, 39 efectuează testul de imunofluorescență pentru PPC, 38 efectuează testul ELISA pentru PPC, iar 18 efectuează testul RT-PCR pentru detectarea genomului virusului. Toate probele pentru supravegherea PPC (activă sau pasivă) pot fi trimise la oricare laborator județean. Laboratorul efectuează testele pentru care este acreditat și, dacă este cazul, trimite probele la un alt laborator acreditat pentru efectuarea oricăror alte teste.

43. Toate rezultatele pozitive ale testelor la nivel județean fac obiectul unei noi testări în cadrul laboratorului de referință. Probele care au generat un rezultat pozitiv la testul ELISA sunt testate din nou în cadrul laboratorului de referință cu ajutorul unui test comparativ de neutralizare a virusului pentru PPC, diareea virală a bovinelor și boala de graniță la ovine. În 2016, s-au înregistrat 7 și, respectiv, 99 de rezultate pozitive la testul ELISA pentru mistreți și, respectiv, porci domestici. În 2017, au fost depistați pozitiv 4 mistreți și 75 de porci domestici. În urma aplicării metodei de diagnosticare (testul neutralizării virusului), nu s-au înregistrat rezultate pozitive de PPC.
44. Laboratorul național de referință participă la testele anuale de competență desfășurate de laboratorul de referință al UE (ELISA, testul comparativ de neutralizare a virusului, RT-PCR și izolarea virusului) și își exercită atribuțiile conform prevederilor anexei III la Directiva 2001/89/CE, de exemplu acesta organizează anual sau la fiecare doi ani teste comparative pentru laboratoarele județene și controlează calitatea reactivilor de diagnosticare.
45. Autoritatea competentă a stabilit o licitație multianuală pentru furnizarea kiturilor de test și a reactivilor pentru testarea în vederea detectării PPC în scopul de a evita întârzierile în furnizarea rezultatelor diagnostice. Autoritatea a confirmat că licitația se desfășoară în perioada 2017-2019.
46. În contextul supravegherii pasive a porcilor domestici, echipa de audit a văzut exemple în care laboratoare neacreditate pentru RT-PCR au transmis probe către un laborator acreditat. În unele cazuri, acordurile existente au avut drept rezultat păstrarea probelor pentru un anumit număr de zile (la o temperatură adecvată) la laboratorul inițial înainte de a fi expediate.
47. Într-un singur județ vizitat, perioada de timp dintre predarea probei de la un mistreț găsit mort și raportarea rezultatelor testului RT-PCR a depășit 9 zile.

Concluzii referitoare la laboratoare

48. Există o rețea constituită de laboratoare în România pentru sprijinirea supravegherii PPC care are instituite controale în vederea garantării faptului că atât laboratorul național de referință, cât și laboratoarele județene furnizează rezultate fiabile.
49. Întârzierile în transferarea probelor între laboratoare acreditate reduc posibilitatea de a detecta focarele de PPC într-o etapă incipientă.

5.6 CONTROALELE ZOOSANITARE ALE PRODUCȚIEI DE CARNE ȘI COMERȚUL UE

Cerințe juridice

Regulamentul (CE) nr. 178/2002; Decizia 2013/764/UE a Comisiei.

Constatări

50. Pentru a intra pe piața UE, carnea de porc produsă în România trebuie să provină de la porci crescuți în exploatații care îndeplinesc cerințele prevăzute la articolul 4 din Decizia 2013/764/UE. Carnea trebuie să fie însoțită de un certificat TRACES (Sistemul de control al comerțului și de expertiză) care confirmă că aceasta a fost produsă în conformitate cu Decizia 2013/764/UE. Alternativ, porcii pot să provină dintr-un alt stat membru și să fie mutați direct într-un abator autorizat din România.
51. În ultimii doi ani, au fost înregistrate în TRACES 2 597 de transferuri în interiorul Uniunii de carne de porc proaspătă (provenită din exploatații autorizate) și 7 transferuri de porci vii din România. Autoritățile au confirmat că majoritatea transferurilor de porci vii se efectuează către România din alte state membre în vederea îngrășării.
52. Autoritățile competente au instrucțiuni scrise privind evaluarea (Nota de serviciu nr. 5163/01.09.2014) și o procedură operațională de autorizare a exploatațiilor comerciale care furnizează porci pentru abatoare în vederea comerțului în interiorul Uniunii cu carne de porc și cu anumite preparate din carne și produse din carne. În prezent, 200 de exploatații sunt autorizate pentru desfășurarea acestei activități, iar autoritatea competentă menține o listă actualizată.
53. DJSVSA trebuie să inspecteze fiecare dintre aceste exploatații cel puțin de două ori pe an pentru a verifica conformitatea cu Decizia 2013/764/UE. În cadrul exploatațiilor comerciale vizitate, existau rapoarte de inspecție care au fost efectuate cu frecvența prevăzută. În plus, au existat rapoarte de teste serologice – cu rezultate negative – care erau adecvate pentru detectarea anticorpilor PPC la o sero-prevalență de 10 % cu un interval de încredere de 95 %.
54. Anual, ANSVSA selectează 10 % din aceste exploatații pentru un „control de verificare”, iar DJSVSA îndeplinește sarcina de verificare. Într-un singur județ vizitat, același veterinar oficial a făcut parte din echipa inițială de autorizare a exploatației și din echipa care a efectuat controlul de verificare pentru cele 10 % din exploatații. Într-un alt județ, nu au existat controale de verificare deoarece exploatațiile au fost autorizate pentru prima dată în 2013, în pofida faptului că acest județ are mai mult decât dublu față de numărul de exploatații comerciale de porcine din oricare alt județ al României¹.
55. Certificarea porcilor din exploatații care îndeplinesc cerințele prevăzute la articolul 4 din Decizia 2013/764/UE către abator este furnizată fie de către un medic veterinar oficial,

¹ În răspunsul la proiectul de raport, autoritatea competentă a remarcat faptul că Direcția Inspecții și Control Oficial din cadrul ANSVSA a transmis Nota de serviciu nr. 25327/12.02.2018, prin care a delegat Compartimentului Antifraudă din cadrul Direcțiilor Județene Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor (DJSVSA) competențele de a verifica 10 % din exploatațiile comerciale de porcine care îndeplinesc condițiile și sunt autorizate în conformitate cu Decizia de punere în aplicare 2013/764/UE a Comisiei privind măsurile zoosanitare de combatere a pestei porcine clasice în anumite state membre.

fie de către un chirurg veterinar privat împuternicit în acest sens de către DJSVSA. În cel din urmă caz, cabinetul medical veterinar este cel împuternicit, mai degrabă decât medicii veterinari individuali care lucrează în cadrul acestuia.

56. Cabinetul medical veterinar împuternicit care prestează servicii pentru o exploatație vizitată de către echipa de audit are 20 de medici veterinari angajați care oferă servicii veterinare unui număr de 43 de exploatații comerciale de porcine.
57. Certificatul veterinar care însoțește porcii la abator nu confirmă în mod explicit conformitatea cu cerințele Deciziei 2013/764/UE. În schimb, acesta conține o declarație foarte generală conform căreia transportul de porci „este conform cu cerințele legale”.
58. Într-o singură exploatație comercială de porcine vizitată, echipa de audit a revizuit evidența circulației. Aceasta era actualizată și în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 4 din Directiva 2008/71/CE.
59. Autoritatea competentă a confirmat că întreaga activitate veterinară efectuată de medici veterinari privați în ceea ce privește exploatațiile comerciale, inclusiv certificarea, este plătită de către entitatea comercială. Acest lucru nu este în conformitate cu articolul 4 din Directiva 96/93/CE, care impune ca autoritatea competentă să se asigure că responsabilii cu certificarea desemnați de aceasta dețin un statut care le garantează imparțialitatea și nu au un interes comercial direct legat de animalele sau produsele care fac obiectul certificării sau de exploatația sau unitatea de unde provin acestea. Nu există controale oficiale efectuate pentru a verifica activitatea legată de certificare a medicilor veterinari privați de la aceste exploatații comerciale autorizate.
60. Operatorii din sectorul alimentar sunt autorizați în mod specific de ANSVSA pentru comerțul/exportul de carne de porc proaspătă și anumite preparate din carne și produse din carne care conțin carne de porc provenită de la porci crescuți în exploatații din România. Medicii veterinari oficiali sunt prezenți în aceste unități în timpul producției și furnizează certificatul veterinar pentru carnea de porc pe baza certificării primite de la ferme. Există orientări pentru medicii veterinari oficiali referitoare la punerea în aplicare a Deciziei 2013/764/UE.
61. Operatorii din sectorul alimentar au primit instrucțiuni de la autorități cu privire la tratamentele necesare pentru eliminarea riscurilor la adresa sănătății animalelor legate de PPC în carne, în conformitate cu articolul 4 litera (b) din Decizia 2013/764/UE.
62. Echipa de audit a văzut dovezi ale verificărilor oficiale bazate pe risc efectuate la acești operatori din sectorul alimentar la nivel județean. Riscurile avute în vedere de DJSVSA care au drept rezultat o frecvență crescută a controalelor includ, de exemplu, sursa cărnii (exploatație autorizată sau nu), utilizarea de tratamente în vederea eliminării riscurilor la adresa sănătății animalelor și introducerea produsului pe piața UE.
63. În plus, ANSVSA auditează transversal o parte din acești operatori autorizați pentru a verifica punerea în aplicare a Deciziei 2013/764/UE.

Concluzii privind controalele zoosanitare cu privire la producția de carne și comerțul în UE

64. Lanțul de certificare veterinară de la exploatarea autorizată la abator ar putea fi consolidat prin utilizarea unui certificat mai detaliat în ceea ce privește conformitatea cu cerințele Deciziei 2013/764/UE. Cu toate acestea, autoritățile au pus în aplicare controale satisfăcătoare pentru a permite introducerea pe piața UE a cărnii de porc, a preparatelor din carne și a produselor din carne din România.
65. Autoritatea competentă nu verifică sarcinile îndeplinite de medicii veterinari privați angajați de cabinetele medicale veterinare împuternicite. Prin urmare, aceasta nu deține informații fiabile cu privire la calitatea și eficacitatea sarcinilor îndeplinite.

5.7 SITUAȚIA ACȚIUNILOR ÎNTREPRINSE CA URMARE A AUDITULUI ANTERIOR

Tabelul de mai jos prezintă pe scurt acțiunile întreprinse ca urmare a recomandărilor relevante formulate în raportul de audit DG(SANCO)2014-7045.

Nr.	Recomandare	Evaluare
2	Asigurarea faptului că toți medicii veterinari care îndeplinesc sarcini oficiale sunt cunoscuți de către autoritățile competente, astfel încât să se garanteze că sunt îndeplinite cerințele de personal (și anume, că nu au conflicte de interese și că beneficiază de formare, informare și instruire). Articolul 4 alineatul (2) litera (b), articolul 4 alineatul (6) și articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 882/2004.	Nu a fost abordată. A se vedea constatările nr. 54 și 58.
3	Asigurarea faptului că Ordinul nr. 16/2010, menționat în programul de control și monitorizare aprobat prin Decizia 2013/722/UE a Comisiei, este aplicabil pentru porcine și este pus în aplicare; clarificarea supravegherii piețelor înregistrate care sunt „neaprobat” și garantarea faptului că, pentru toate piețele, sunt cunoscute, aplicate și respectate cerințele de trasabilitate (inclusiv cel puțin: o listă actualizată a tuturor piețelor, cu specificarea crescătorului; prezența unui registru actualizat cu date privind circulația, inclusiv proveniența și destinația, cu documente furnizate de crescătorii de proveniență și de destinație). Articolul 3 alineatul (1) litera (a), articolul 4 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2008/71/CE a Consiliului; articolele 54 și 55 din Regulamentul (CE) nr. 882/2004.	Abordată parțial. A se vedea constatarea nr. 9.
4	Asigurarea respectării cerinței de aplicare a	Abordată parțial.

	mărcilor de identificare înainte ca animalele să părăsească exploatarea de proveniență, precum și a cerinței referitoare la registrul actualizat cu date privind circulația (inclusiv data, proveniența sau destinația și mărcile de identificare) în exploatarea nonprofesională și în exploatarea de tipul A. Articolul 4 alineatul (1) și articolul 5 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2008/71/CE; articolele 54 și 55 din Regulamentul (CE) nr. 882/2004.	A se vedea constatările nr. 4, 5 și 7.
6	Examinarea strategiei de supraveghere pasivă pentru a se asigura că suspiciunile de PPC, în conformitate cu criteriile principale descrise în capitolul III din anexa la Decizia 2002/160/CE, conduc la investigații și la un control adecvat.	Abordată parțial. A se vedea constatările nr. 22 și 25.
7	Asigurarea în continuare a faptului că investigațiile sunt efectuate cât mai rapid posibil, pentru a confirma sau infirma PPC în caz de depistare a anticorpilor la porci sălbatici. Capitolul VII partea C punctul (4) a doua liniuță din anexa la Decizia 2002/106/CE a Comisiei.	Abordată. A se vedea constatările nr. 42 și 43.

6 CONCLUZII GENERALE

Supravegherea activă a tuturor tipurilor de exploatații de porcine a fost pusă în aplicare astfel cum s-a planificat în 2016 și 2017. În această perioadă, numărul de probe prezentate de la porci bolnavi/morți proveniți din exploatații nonprofesionale s-a dublat comparativ cu anii precedenți, toate testele confirmând rezultatele negative pentru PPC. Ocazional, rezultatele testelor au fost întârziate, ceea ce reduce capacitatea autorităților de a detecta rapid boala.

Un bun sistem de supraveghere a mistreților oferă indicii fiabile cu privire la situația epidemiologică referitoare la PPC în țară și ar trebui să permită detectarea cazurilor de PPC. Cu toate acestea, întrucât nu există stimulente, raportarea mistreților morți este destul de scăzută, jumătate din județele din România testând cel mult o carcasă în 2017. Pentru a aborda această situație, autoritățile creează în prezent un cadru financiar care să permită plata persoanelor care efectuează astfel de raportări.

Numeroasele exploatații nonprofesionale din țară, unde biosecuritatea și identificarea animalelor se află la un nivel scăzut, rămân în continuare o provocare, astfel cum s-a indicat în auditurile anterioare. În cazul în care PPC ajunge în România, acestea ar constitui cel mai slab punct în ceea ce privește detectarea promptă a bolii și stoparea acesteia.

Punerea în aplicare a programului pentru supravegherea PPC la porcii domestici și la mistreți și rezultatele obținute în ultimii ani furnizează o situație epidemiologică fiabilă cu privire la PPC în România. Prin urmare, este puțin probabil ca virusul PPC să fi circulat în România fără să fie detectat.

Controalele oficiale puse în aplicare pentru a permite introducerea pe piața UE a cărnii de porc, a preparatelor din carne și a produselor din carne din România par adecvate pentru a preveni răspândirea PPC.

Raportul prezintă recomandări adresate autorităților competente vizând abordarea domeniilor în care sunt necesare îmbunătățiri suplimentare.

7 REUNIUNEA DE ÎNCHIDERE

O reuniune de închidere cu autoritatea competentă centrală a avut loc la 2 februarie 2018, în cadrul acesteia echipa de audit prezentând autorității competente principalele constatări și concluziile preliminare ale auditului. În timpul reuniunii, autoritatea competentă a furnizat anumite clarificări și nu a indicat niciun dezacord major cu constatările și concluziile preliminare.

8 RECOMANDĂRI

Autoritățile competente sunt invitate să furnizeze, în termen de 25 de zile lucrătoare de la primirea raportului, detalii referitoare la acțiunile întreprinse și planificate, inclusiv termene pentru finalizarea acestora („plan de acțiune”), destinate să abordeze recomandările prezentate mai jos.

Nr.	Recomandare
1.	<p>Punerea în aplicare a unor protocoale pentru a se asigura faptul că nu vor mai exista întârzieri în transmiterea, testarea și raportarea rezultatelor de laborator atunci când probele prelevate în cadrul supravegherii pasive pentru PPC sunt transferate între laboratoare acreditate.</p> <p>Program aprobat pentru PPC (2017-2019). Recomandare bazată pe concluzia nr. 49. Constatările asociate nr. 46 și 47.</p>
2.	<p>Dezvoltarea și punerea în aplicare a unui plan privind sporirea biosecurității în exploatațile de tip A pentru a se asigura că sunt utilizate mijloace adecvate de dezinfecție la intrarea și ieșirile din clădirile unde sunt ținute porcii și în cadrul exploatației în sine.</p> <p>Articolul 6 din Decizia de punere în aplicare 2013/764/UE. Recomandare bazată pe concluziile nr. 16 și 17. Constatarea asociată nr. 14.</p>
3.	<p>Asigurarea faptului că certificarea veterinară a porcilor vii de la fermele autorizate la abator furnizează o atestare clară a conformității cu cerințele prevăzute în Decizia 2013/764/UE.</p> <p>Articolul 3 alineatul (2) din Directiva 96/93/CE. Recomandare bazată pe concluzia nr. 64. Constatarea asociată nr. 57.</p>
4.	<p>Actualizarea procedurilor și îmbunătățirea sensibilizării în rândul medicilor veterinari privați și oficiali pentru a se asigura faptul că toate notificările referitoare la constatări clinice și patologice la porci care sugerează prezența PPC conduc la derularea unei investigații oficiale în vederea confirmării sau infirmării prezenței bolii.</p>

Nr.	Recomandare
	Capitolul III din anexa la Decizia 2002/106/CE. Recomandare bazată pe concluzia nr. 28. Constatările asociate nr. 22 și 25.

Răspunsul autorității competente la recomandări poate fi consultat la următoarea adresă:

http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/rep_details_en.cfm?rep_inspection_ref=2018-6477

ANEXA 1 – REFERINȚE JURIDICE

Referință juridică	Jurnalul Oficial	Titlul
Regulamentul (CE) nr. 882/2004 - articolul 45 (SM)	JO L 165, 30.4.2004, p. 1, rectificat și republicat în JO L 191, 28.5.2004, p. 1	Regulamentul (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate animală și de bunăstare a animalelor